

»en upplevelse av något okänt nytt samtidigt med något alltid vetat – igenkänt – vilket ger en stark känsla av samklang och osägbär innebörd».

En personlig gåva

Att i en bok på det här sättet få ta del av en erfaren och klok människas personliga reflektioner över själva livet, tycker jag känns som att få ta emot en gåva! Boken blir än mer attraktiv genom att den är lättläst, liten och behändig till formatet och att pärmen pryds av en suggestiv Picasso-bild av två människor på en förtrollad plats! •

an vi ännu var på väg? Fanns platsen hos dem redan före konceptionen som den tid då barnet ännu »inte var påtänkt», eller fanns det kanske inte alls utrymme hos dem att bereda plats för ett väntat barn? Hur påverkar detta barnet senare i livet? Hur mycket betyder det att vi verkligen har en plats, att vi ses?

Följer två individers uppväxt

Genom boken följer som röda trådar två individers uppväxt – en som hade sin givna plats redan från början, en annan vars livsutrymme var påtagligt begränsat. De båda livstrådarna korsar varandra av och till av en slump men utan att någon gång egentligen röra vid varandra. Författaren dröjer vid de platser under uppväxten där barnet får möjlighet till en egen plats, en egen identitet – i föräldrahemmet, på daghemmet, i skolan. Det finns barn och ungdomar vars föräldrar aldrig kunde ge dem en god första chans, och när författaren ser hur man från samhällets sida försummar möjlighet efter möjlighet att ge dem en andra eller tredje chans blir han upprörd och förtvivlad.

Kulturen en förbindelselänk mellan inre och yttre platser

Om kulturens platser säger författaren att han inte »stött på någon seriös kulturprodukt som inte kan beskrivas som ett slags rop inifrån en plats ut i den yttre världen i hopp om ett gensvar som bekräftelse om den inre platsens existens». Han menar att kulturens väsen och mening skulle kunna vara just denna pendlande kommunikation mellan yttre och inre platser, och att konstnärns avsikt är att frambringa en upplevelse av samhörighet, inte i första hand med konstnären själv utan med verket –

Palliativ vård med tonvikt på organisation och etik

David Clark, Jo Hockley, Sam Ahmedzai, eds. **New themes in palliative care**. 306 sidor. Buckingham–Philadelphia: Open University Press, 1997. Pris £ 15.99. ISBN 0-335-19605-5.

Recensent: Peter Strang, professor, palliativa forskningsenheten, Vrinnevisjukhuset, Norrköping.

Denna bok skiljer sig från övriga böcker inom palliativ vård och palliativ medicin genom att inrikta sig framför allt på organisationsfrågor i olika länder. Boken har tre huvudredaktörer och ett stort antal medförfattare från olika länder, bl a professor Barbro Beck-Friis från Sverige. Boken består av tre delar: Policyfrågor och etik; Utveckling av palliativ vård; Organisationsformer i olika länder; Synpunkter på den kliniska vården.

Författarna diskuterar kostnadsaspekter för hospice- och hemsjukvård i olika länder samt fördelningsfrågor.

Intressanta synpunkter på livskvalitet

Man har även intressanta synpunkter på livskvalitet och livskvalitetsmått såsom QALY. Kan QALY användas inom palliativ vård? Kvaliteter inom palliativ vård handlar ju inte enbart om hur man lever och i vilken utsträckning man har

funktionshandikapp utan också hur man dör, dvs huruvida man kan uppnå en bra och värdig avslutning på livet. Boken tar även upp svåra frågor som eutanasi.

Jämför vårdorganisationen i olika länder

En omfattande del av boken jämför vårdorganisationer i vissa länder där inställningen delvis skiljer sig. I vissa länder lägger man tyngdpunkten på de sociala aspekterna på hemsjukvård, dvs att hemmet ska vara ett hem och inget annat, medan vi i Sverige betonar vikten av att få fullgod symtomkontroll i hemmet, vilket förutsätter »sjukhusets kompetens» i patientens eget hem.

I det avslutande kliniska kapitlet diskuteras bl a nya viktiga kliniska frågor, såsom betydelsen av NMDA-receptorer vid neurogen smärta eller betydelsen av att utveckla antagonister mot kolecystokinin vid specifika smärttillstånd. Avsnittet innehåller även några patientfall med diskussion.

Allmän orientering om organisationsformer

Sammanfattningsvis handlar boken huvudsakligen om organisation och etik och ger en bra bild av hur vården ser ut i olika länder. Boken är ett klart tillskott och ger framför allt läkare i beslutsfattande ställning och administratörer en bild av hur man kan organisera vården. För den kliniska doktorn ger boken en allmän orientering om olika organisationsformer men inga direkta praktiska tips för vardagsarbetet. I en situation då utbyggnaden av hemsjukvård och palliativ vård diskuteras ger boken ändå en bra bakgrundsbeskrivning till befintliga organisationsformer. •